

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Одеської області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2021 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Одеської області в III кварталі 2021 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Одеської області у III кварталі 2021 року свідчать, що респонденти очікують зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств. Прогнозується підвищення інфляції та високий рівень девальвації національної валюти.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 13.2% (у II кварталі 2021 року – 15.8%) (графік 1), у цілому по Україні – 21.5%. Найоптимістичніше налаштовані респонденти переробної промисловості та торгівлі (по 42.9%). Водночас керівники підприємств транспорту очікують скорочення виробництва (баланс відповідей – «мінус» 10.0%);
- **вищу інфляцію:** 60.5% опитаних респондентів очікують інфляцію понад 7.5% (у попередньому кварталі – 52.6%), у цілому по Україні – 53.1%. **Головними чинниками зростання інфляції** респонденти продовжують називати витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **суттєву девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 81.6% респондентів (у попередньому кварталі – 71.1%), у цілому по Україні – 70.7%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 15.8% (у попередньому кварталі – 17.1%), у цілому по Україні – 12.7% (таблиця). Найоптимістичніше налаштовані керівники підприємств транспорту (баланс відповідей – 18.9%);
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 23.7% (у II кварталі 2021 року – 21.1%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 32.0% (у попередньому кварталі – 19.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 27.7% та 23.5% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – 11.1% та 13.9% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 2.9% та 8.1% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – 9.7% та 19.3% відповідно (таблиця);
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 13.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 10.8%). У цілому по Україні прогнозується помірне зростання кількості працівників – 2.2% (графік 4);
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються, стрімкішими темпами** (баланс відповідей – 94.7%), ніж на **товари/послуги власного виробництва** (баланс відповідей – 50.0%) (у попередньому кварталі – 89.5% та 31.6% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину і матеріали, курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 57.0% та 60.5% відповідно (у II кварталі 2021 року – 63.2% та 50.0% відповідно) (графіки 6 і 4).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії. Високо оцінено також вплив обмеженості виробничих потужностей, недостатнього попиту та курсу гривні до іноземних валют (вплив чинника значно посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 5).

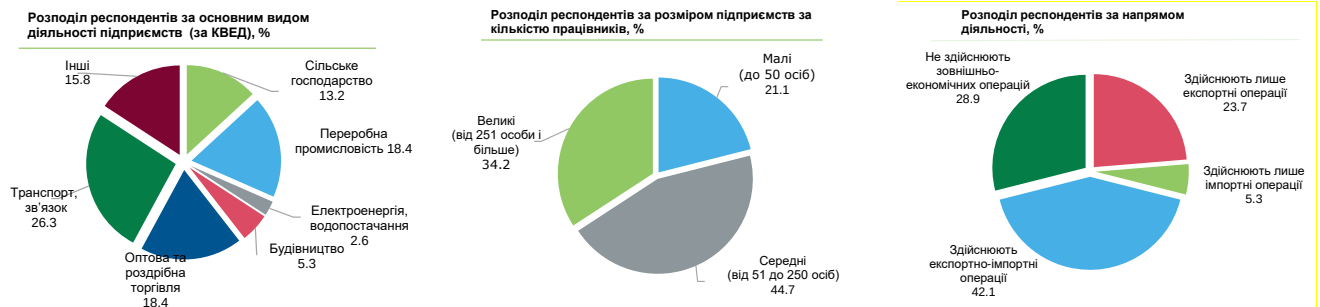
Підприємства області мають високі очікування щодо **зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. За оцінками респондентів, умови доступу до банківських кредитів останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів є занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та занадто складна процедура оформлення документів (графік 10).

94.7% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 97.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

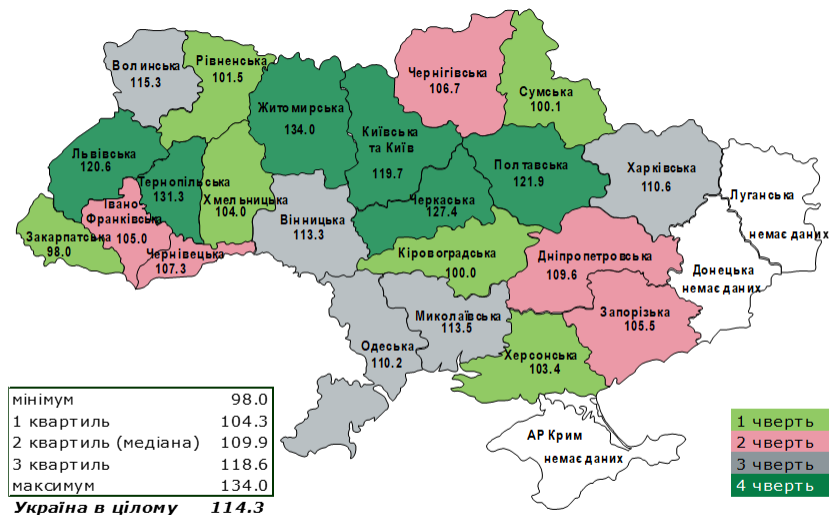
- **поточний фінансово-економічний стан добрий** вперше після I кварталу 2020 року: баланс відповідей – 2.6% (у II кварталі 2021 року – «мінус» 7.9%), у цілому по Україні – 7.0%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 12.5% (у II кварталі 2021 року – «мінус» 7.7%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів:** баланс відповідей – 2.9% (у II кварталі 2021 року – 0.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 03 серпня – 01 вересня 2021 року;
- опитано всього 38 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значень показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;

**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Одеської області щодо їх ділової активності (за складовими)

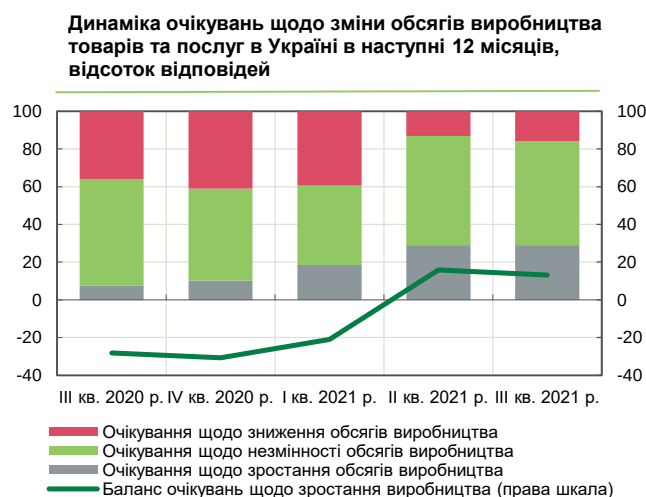
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.
фінансово-економічного стану	0.0	-15.8	5.4	17.1	15.8
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-7.9	-28.2	7.7	21.1	23.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-10.8	-11.1	-8.1	-2.9	11.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	0.0	0.0	2.6	8.1	13.9
кількості працівників	-30.8	-41.0	-23.7	-10.8	-13.5

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

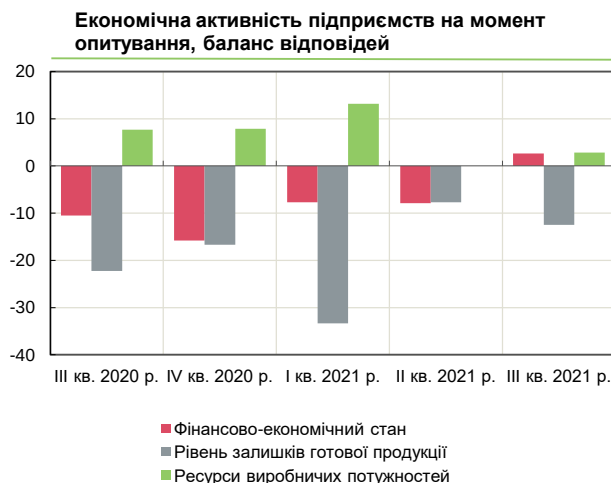
Графік 1

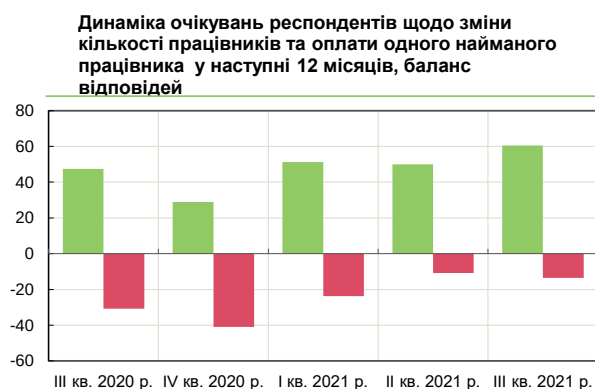
Графік 2

Графік 3

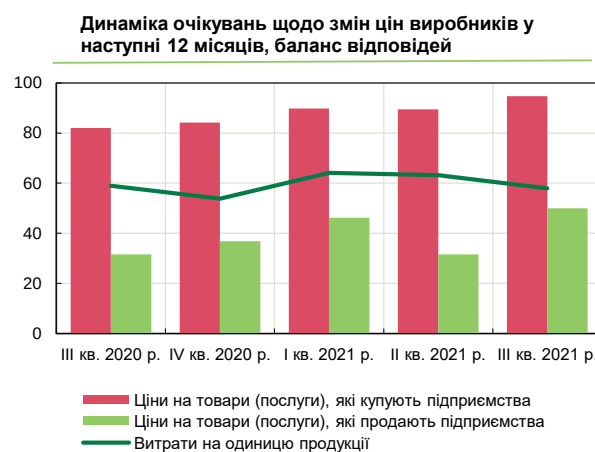
Графік 4

Графік 5

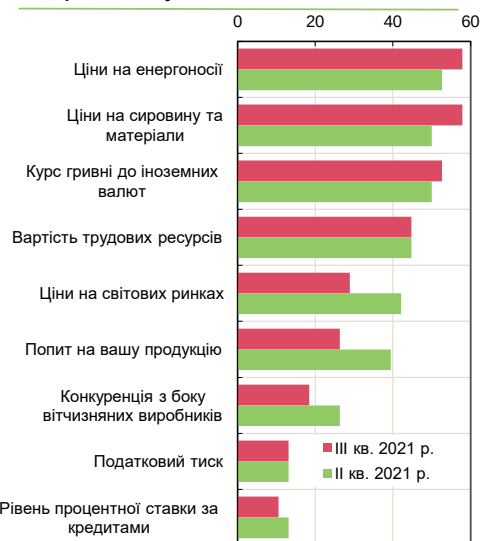

Графік 6

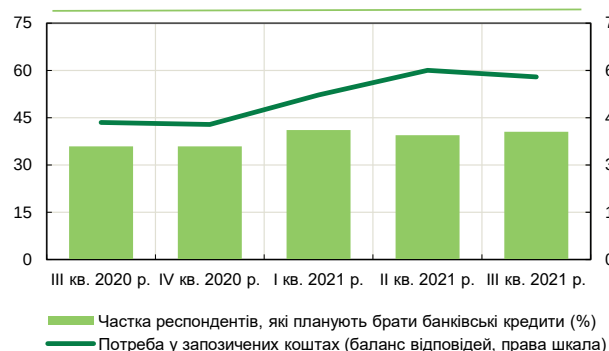
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

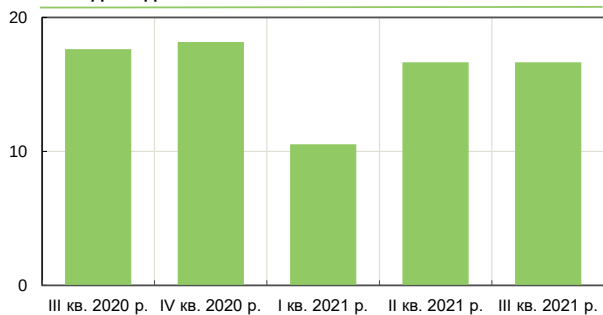
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

